Şehzade Ahmet
(1466 – 1512)

II. Bayezid'in ikinci şehzadesidir. 1466'da Amasya'da doğdu. Annesi Bülbül Sultan'dır. II. Bayezid'in tahta çıkışından sonra Amasya'ya vali oldu (12 Mart 1481).

II. Bayezid'in vezirleri, Şehzade Ahmet'in tahta çıkmasını istiyorlardı. Şehzade Ahmet'in tahta çıkması durumunda yerlerini koruyacaklarını düşünüyorlardı. Büyük olması sebebiyle padişahın gönlü de Şehzade Ahmet'ten yanaydı. 21 Ağustos 1511 günü II. Bayezid büyük oğlu Ahmet'i tahta geçirmek üzere İstanbul'a çağırdı. Veliaht Şehzade'nin Maltepe'ye kadar gelmesi üzerine Şehzade Selim'i destekleyen birlikler ayaklandı. Bunun üzerine Şehzade İstanbul'a giremedi ve Maltepe'den geri dönmek zorunda kaldı.

Sultan Bayezid İstanbul'a gidene kadar ordu ikiye bölünmüştü. Karamanî Mehmet Paşa, Cem Sultanı; İshak Paşa ise Bayezid'i tutuyor ve Bayezid taraftarları Yeniçeriler arasında çoğunluğu oluşturuyordu.

1491 yılında Sultan Ahmet'in şehzadeleri Murat ve Alâeddin Çelebilere muazzam bir sünnet düğünü yapılmıştı. Bu düğün, saray çevresinde birçok değişikliğe sebep oldu. Sultan Ahmet bu duruma oldukça üzüldü.

Bu arada Amasya'da bulunan şehzadelerden Sultan Selim Trabzon'a, Sultan Şehinşah Karaman'a, Sultan Alemşah Menteşe'ye, Sultan Korkut Saruhan vilayetlerine vali olarak gönderildi ve Sultan Ahmet Amasya'da yalnız kaldı.

1494 yılında, İran hükümdarı Rüstem Hanın, kendisinin Şah İsmail taraftarı olmasından rahatsız olduğu ve onu öldürtmek niyetinde bulunduğunu hisseden Mardinli Nurettin Ali (Şahkulu), Mısır'a kaçmıştı. Şahkulu, 1496 yılında Melîk Eşref Kayıtbay'ın ölümü üzerine Amasya'ya geldi ve Amasya'ya sığındı. Burada halka Şah İsmail taraftarlığı aşıladı. Rüstem Hanın ölümü üzerine İran'a döndü.

Şehzade Ahmet, Acem âlimlerine büyük ilgi gösteriyordu.

1501 yılında Şah İsmail, maiyetindeki Şiîlerle, babasını öldüren Şirvan şahı Ferruh Yesar bin Sultan Halil üzerine yürüdü. Ferruh'un ordusunu dağıttı. Kendisini tutup diri diri yaktı. Şahlığını ilan etti.

Şehzade Ahmet, zevk ve eğlenceye dalmıştı. Bu dönemde Anadolu'daki, özellikle Amasya'daki Acemler halka Şiîliği telkin ediyor, Şiîlik propagandası yapıyorlardı. Şehzadenin çevresi Acemlerce sarılmıştı. Şehzade Acem edebiyatının, dilinin, kültürünün sarhoşluğu içindeydi.

1502 yılında, sanki Sünnîliklerini korumak amacıyla Şah İsmail'in kılıcından kaçıp Amasya'ya sığınan Mîr Gıyaseddin Mehmed bin Mansur Şirazî ile İran şairlerinden Penâhî-i Tebrizî şehzadenin gözdeleri olmuştu.

Saltanat Vekili Kasım Paşa, Şehzadeyi uyarmaya, Acemlerden uzaklaşması için ikna etmeye çalışıyordu. Acemler, Kasım Paşa'yı idam ettirmeye uğraştılar. Bunun üzerine Kasım Paşa 1503 yılında Amasya'dan kaçarak Şah İsmail'e cephe alan Trabzon Valisi Şehzade Sultan Selim'in yanına gitti.

Şehzade Ahmet, Acemler konusunda kendisini uyaranları cezalandırıp yanından yollamaya başladı.

Babasından izim alan Şehzade Ahmet, şehzadelerini sünnet ettirdi. Amasya, bayram yerine dönmüştü. Bu sünnetle ilgili yazılan kasidelerden Şehzade Ahmet'in, Murat, Alâeddin, Süleyman ve Osman adlarında dört şehzadesi olduğunu öğreniyoruz.

Şehzade Ahmet, günlerce süren düğün yaparken Şah İsmail de zalimliğine devam ediyordu. Kan ağlayan Türklere yardım elini uzanan Trabzon valisi Şehzade Sultan Selim'di.

Şah İsmail, Şehzade Ahmet'ten yardım isteyen Erzincan halkını kılıçtan geçirip Sivas üzerinden Tokat'a kadar ulaştı. Tokat Sancak beyi Amasyalı Mehmet Paşa-zâde Ali Bey, Şah İsmail'e koyarak Tokat'ı güç bela kurtarmıştır.

Bu sırada dönemin şairlerinden Figânî bir destan yazarak Şiîlerin ve Acemlerin durumunu anlatıp Şehzade Ahmet'i uyarmaya çalıştı. Ancak şehzadenin çevresindekiler Figânî'yi şehzadeye kötülediler ve şair, 1506'da idam edildi. Bu olay sonrasında halk, Şehzade Ahmet'e olan desteğini çekti.

1507'de Şah İsmail Şahkulu'nu, şehzadeyi oyalamak üzere Amasya'ya gönderdi. Şehzadeye şahın gönderdiği çeşitli hediyeleri sunup şaha mensup kişilerle görüşüp onlara talimatlar vererek geri döndü.

1509 yılında Amasya'da Sünnîlerle Şiîler arasında çatışmalar çıktı. Amasya muhafızı olan Bâlî Bey, bunları güçlükle önledi. Ancak çok sayıda yaralı ve ölü vardı.

Çatışmayı çıkaranlar Şiiler olmasına rağmen olayı şehzadeye tersine anlatmaya kalkıştılar. Fakat incelemeler sonunda durum anlaşıldı ve Şiîlerin ileri gelenleri hapsedildi.

1510 yılında Şahkulu taraftarlarından Uğlanşurlu Celal Halife Arapkir, Varaylı Zünnun Halife Amasya havalisinde ayaklanarak Çorum ve Bozok havalisinde ayaklanan Şahkulu ile ortalığı altüst ediyorlardı. Şehzade Ahmet, durum kendisine anlatılmasına, olayları görmesine rağmen tedbir almıyor, çevresindeki Şiî grubu dağıtmıyor; olaylarla ilgili haberler İstanbul'a kadar uzanıyordu.

Sultan Bayezid, Sultan Ahmet'i tahta çıkarmak istiyordu. Fakat buna Yeniçeriler karşı çıkıyorlardı.

Şiîlerle Sultan Ahmet ve Anadolu Beylerbeyi Mehmet Paşa ayrı ayrı iki orduyla savaşmış ancak yenilmişlerdi. İstanbul'dan gelen Hadım Ali Paşa, ordusuyla 1511'de Şiîlerle savaşmış; bu savaştan o da yenik ayrılıp yaralanarak ölmüştü. Böyle bir ortamda Şehzade Ahmet, Amasya'yı savunacağı halde, Amasya valiliğini büyük şehzadesi Murat Bey'e bırakıp cülus etmek sevdasıyla Amasya'dan büyük bir kuvvet alarak İstanbul'a yollanmıştı. Bu arada Sultan Selim de İstanbul'a gelmiş; Yeniçerileri çevresine toplamıştı.

Ancak İstanbul'a geldiğinde Yavuz Sultan Selim tahta çıkmıştı. Gerek Yavuz'un tahta çıkması gerekse Amasya'daki olaylar Şehzade Ahmet'i oldukça üzmüştü. İkinci şehzadesi Alâeddin'i Bursa'ya vali bırakıp Amasya'ya dönmeye karar verdi. Ankara'ya gelince Konya'ya gidip Anadolu'yu istila ederek saltanatını ilan etmeyi düşündü. Konya'ya doğru yürüdü. Ancak kendisini takip eden Malkaçoğlu Tur Ali Bey'in hücumu sonrası bunun mümkün olmadığını anlayıp Amasya'ya döndü.

Tur Ali Bey, şehzadeyi takip ederek Amasya'ya geldi. Şehzade Ahmet, Tur Ali Beyin Amasya'da olduğunu anlayınca Sivas'a doğru gitti.

Tur Ali Bey Rumeli’ye dönünce Niksar üzerinden gelerek Amasya’yı bastı. Kale ve şehrin muhafızlarına göz açtırmadan Nisan 1512’de Amasya’yı alarak saltanatını ilan etti.

Yıkılan saray ve kaleyi yeniden inşa ettirdi. Fermanlar göndererek Anadolu hükümdarı olduğunu ilan etti. İstanbul’a saldırmak için asker toplamaya girişti. Sultan Ahmet, kendisine gelen her mektuba inanmaktaydı. Sultan Selim’in ağız aramak bahanesiyle yazdığı mektupları da diğerleri gibi zannetti. Büyük bir ümitle Amasya’dan hareket etti. Yenişehir civarında kardeşi Sultan Selim’le karşılaştı.

Burada iki kardeş arasında kanlı bir savaş çıktı. Sultan Ahmet yenilip kaçarken esir düştü. Sultan Selim’in yanına getirildiğinde yayının kirişiyle boğuldu. Cesedi, Bursa’da II. Sultan Murat türbesine defnedildi.